

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4:50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oara 12 fil. a treia
oara 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unității” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Turburări în popor.

Tăria noastră bisericească a stat în totdeauna în disciplina de fier, cu care biserica a fost guvernată. Spiritul acestei discipline stăpâna rândurile credincioșilor, de sus dela treptele tronului arhieresc până jos la cea din urmă bisericuță din cel mai uitat sat.

În vremea din urmă însă, s'au sălășluit obiceiuri urite, în sânul credincioșilor noștri. Uitându-și de datoria lor de credincioși, supuși mai marilor bisericesti, ici-colo, poporenii își ridică fruntea, și atâtați dintr'o parte sau din alta, încearcă să dicteze ei soarta parohiilor. „Noi vreme de popă la noi pe cutare, și pe altul nu!” spun credincioșii agitați, fără să țină seamă, că cine a nume i-a îndreptățit la acest pas de mare îndrăsneală.

Avem, pare-ni-se, o autoritate oarecare în biserică; avem arhieriu luminat, avem sftnici, cari au muncit o viață întreagă în slujba bisericii și a neamului; avem o convingere religioasă și un simț (sau mai bine o datorie?) de supunere, pentru cei ce conduc destinele bisericii.

Cu toate aceste, vedem că convingerea religioasă rămâne câte odată pe al doilea plan, iar simțul sau datoria subordonării, lipsește uneori cu totul.

Să luăm sub analiză un caz recent.

Se publică concurs la o parohie oarecare — să zicem de pildă: *Luna de Arieș*.

Între mulți concurenți, reușește biruitor un vrednic preot din generația bătrână, care a muncit o viață întreagă în viaa Domnului, crescându-și cu mari greutate familia numărătoasă. Alți colegi ai lui, avansaseră înaintea lui, și acum se gândia

și el la o parohie, mai bună, după o muncă atât de grea.

Ce se întâmplă însă?

Se pornește o sumedenie de scrisorii anonime, în care venerabilul preot e amenințat, să nu cuteze a-și pune piciorul în parohie, căci — nu va fi bine! Pentru a înconjura neplăcerile, noul ales se retrage, lăsând soarta parohiei în grija Veneratului Conzistor.

Se escrie concurs nou. Reiese un alt preot, de astădată mai tânăr, căci parohienii spuneau mai înainte, că nu le trebuie preot bătrân. (Preotul din chestie a fost suspendat dela postul său din partea ministrului, înainte cu doi ani, pe motive naționale!).

Nou denumitul paroh se prezintă cu protopopul tractual la introducere, dar în ușa bisericii, îl întâmpină vre-o zece flăcăi, oprindu-l să treacă pragul bisericii. Primise și el scrisori anonime amenințătoare, în cari se spunea, că să nu încerce a-și pune piciorul în comuna lor, căci îl vor întâmpina cu — *toporul*. Protopopul a intrat în biserică, a poftit să între și pe noul denumit, asigurându-l de scutul legii, dar acesta a preferit să nu recurgă deocamdată la acest sprijin.

În acest interval de multe ori credincioși din această parohie au venit aci cu fel de fel de jalbe.

Vom zice atunci, trăgând concluzia din aceste premise: Prea bine; dreptul de a conferi parohiile, aparține deci poporului dela sate și cei-ce stau în fruntea bisericii noastre, ar trebui să rezerve măcar două-trei staluri și pentru câte un badea Toader din fiecare parohie, cerându-le votul hotărâtor, de câte ori e vorba de conferirea unei parohii. Atunci lucrurile ar merge în cea mai perfectă ordine.

***

Cu toate aceste, badea Toader nu e vinovat.

Ca un creștin bun și de omenie, el a știut întotdeauna să țină seamă de porunca mai marilor și să se plece în fața hotărârilor celor-ce stau în fruntea bisericii. El, care abia știe scrie, nu ar fi îndrăsnit nici odată să vină cu jalbe și cu porunci, nici să trimită unor preoți amenințări așa de bătăreane. El a iscălit și și-a pus degetul pe cruce la ceea-ce scriau *alții*, fără să înțeleagă pe deplin, că săvârșește o greșală așa de mare împotriva Capului nostru bisericesc, greșală pentru care ar putea să tragă foarte grele urmări. Era alții, cari îl îndemneau și îl ațitau, dându-le bani de tren și beatură...

Și acești alții — ne vine foarte greu să o spunem — sunt preoți!

Preoți cu brâu negru sau roșu — indiferent! — preoți, cari ar trebui să-și dea seama, de marea primejdie, în care încurcă pe acest bade Toader, care de altcum e un om așa de omenie și un creștin cum se cade; preoți, cari își amintesc, probabil, de jurământul, ce l'am depus înaintea Arhierelui, când au primit darul cel sfânt!

Vor ști ei de sigur, că au promis și subordonare Capului bisericesc.

Și de cumva și-au uitat de acest lucru, are autoritatea noastră bisericească destulă energie, ca să li-l amintească, pentru a-i convinge, că stările anarhice pot fi tolerate ori-unde, dar *nu* în biserica noastră!

Poporul e întotdeauna element de ordine.

Acei ce își uită de înalta lor misiune, în sinul poporului, vor avea să dea seama de acest abuz al puterii lor.

Autoritatea bisericească nu va tolera nici odată, să fie subminată de chiar oamenii ei de încredere!

La mișcarea bienaliștilor.

În sbuciumul convulsiv a luptei pentru traiu agitațiile pentru eluțarea mijloacelor necesare sunt la ordinea zilei. Scopul acesta l'a preferit și părintele E. Marcu din Silvașul-mag. care în ultimii 3 numeri ai „Unirei“ se adresează preoțimii întregi din Provincia metrop. unită-română din Ungaria, să pornească propagandă pentru schimbarea legii de congruă, care să treacă cu vederea deosebirea de calificare dintre preot și preot și tuturor să le dea aceeași remunerație. Socotind greutatea vieții, scumpetea împreună cu creșterea pruncilor, nimic mai firesc decât postulatul acesta. Dorința confratelui E. M. are toate simpatiile noastre; din parte-mi cred, că abia se va afla vre-un preot „sistematic“, care să respingă în principiu — căci nu are nici un motiv — tânguirea bienaliștilor. Modul de argumentare al manifestului pâr. Marcu însă e foarte slab și totodată jignitor. O cauză „curată, dreaptă, nobilă și sfântă“ trebuie să se întemeieze pe motive mai puternice decât cele invocate, și motivele acele nu-i iertat să fie supărătoare.

Repetesc că salut cu bucurie strigătul părintelui M. și declar că în principiu stau pe partea fraților bienaliști, la propaganda inițiată însă nu putem adera, pentru-că acea înseamnă o transgresiune a disciplinei noastre bisericesti, ce trece chiar în rezvrătire în urma faptului, că Ven. Superioritate expresivă face atenție pe frații noștri să nu înceapă încă acțiunea în stilul contemplat de inițiator.

Teza manifestului, că trebuie respălită munca prestată și nici-decum calificarea, prin care părintele M. vrea să justifice pretențiunea sa, respective a bienaliștilor, ar trebui întâiu dovedită și apoi adusă ca motiv. Dar nu o va putea dovedi, pentru-că e știut

tocmai contrarul; bunăoară — ca să aduc numai un exemplu — profesorii și învățătorii muncesc pe același teren, al instrucțiunii, dar nu's salarizați egal; învățătorii cu abia 30—35% din salariul profesorilor, deși muncesc neasemănat mai mult (30—36 ore pe săptămână) și mai greu decât aceștia. (18—24 ore la săptămână). Pentru ce? Pentru-că nici calificarea nu-i egală cu a profesorilor; calificarea superioară, fiind-că dobândirea ei reclamă vreme mai lungă, spese mai multe și facultate intelectuală mai dezvoltată ce retribuește mai bine. Va reflecta cineva, că profesorii sunt mai bine salarizați, pentru-că au să trăiască la orașe; dar eu răspund că și învățătorii sunt unii la orașe și nu's mai bine dotați — abstrăgând de la banii de cuartir — ca cei de la sate. Adevărat, că la unii oficiali, spre exemplu la notarii comunali și cercuali, s'a trecut cu vederea neegalitatea calificării. Dar să nu uităm poziția statului față de oficialii săi ori cei administrativi și față de preoțime. Pentru-că față de oficiali are putere, că dacă le croește salariu egal să li și califice egal, pe cei aflați deja în oficiu dar mai slab calificați, are drept să-i pensioneze ori să-i treacă la altă slujbă, pregătirea preoțimii însă nu o poate prescrie; prin urmare văzând cu ocaziunea legiferării congruei două clase de preoți și congrua a împărțit-o în 2 clase.

Motivele destul de puține a confratelui E. M. par a culmina în acela al egalității muncii, acesta-i totodată motivul care ne cam supără pe noi. E drept că preotul fie bienalist, fie teolog sistematic tot pe o formă, tot cu un zăl și tot cu o pricepere are să propage lumina învățăturilor supranaturale, dar oare' cuteza-va pâr. E. M. să susțină că bienaliștii „împlinesc muncă egală“ cu preoții sistematici, de vreme-ce știut este, că numai acela poate da și împrumuta care dispune

de ceea-ce se cere dela ei cu prisos. Nu e vorbă aci de bienalistul *acesta* și de teologul *acela*, ci de bienaliști peste tot și preoți sistematici iarăși peste tot! Unde mai scotești că parohiile fraților bienali de regulă sunt mai mici și așa dau puțin de lucru? Iar ceea-ce dă lucru mai mult ca însași parohiile și e împreună cu mai multă bătaie de cap și cu gertfe mai multe, adevărat școala confesională, lipsește aproape în toate parohiile conduse de bienaliști? Cine va mai susține dară egalitatea muncii îndeplinite de preoții sistematici cu cea prestată de bienaliști? Micile servicii laterale din fiecare protopopiat, cum sunt spre exemplu serviciul de notar, cassar, membru în forul protopopesc, în senatul școl. protopopesc etc. toate gratuite și oneroase făcute cu mici eșecțiuni tot de preoți sistematici. încă merită să fie pomenite.

Suntem egali cu privire la darul preoției infuz de capul nevăzut al Bisericii în numele Căruia ne și numim frați. Frățietatea aceasta nu o alterează suma ori „semi-suma“ ce o ridicăm dela postă. La atâta se reduce egalitatea, într'altel, ori admiteți ori ba, ne deosăbim mult. Dacă Frățiiile Voastre totuși doriți să fim egali în privința salariului, doresc și eu din toată inima să dea Dumnezeu plinirea dorinții, dar, rogu-vă, nu ne cereți declarații de aderență, cari lovesc în Preaven. Superioritate și știrbesc conștiința bisericască (cunoașteți deciziunile Conc. prov. III.); rogu-vă mai departe să vă dați silința ca nu numai în salariu, în trăsuri de gală, în prezentarea externă, în brăde de mătasă să ne ajungeți și să „fim egali“ ei și în cunoștințe, în zel, în suflete, în virtuți preoțești, la ce veți ajunge pe lângă alte mijloace, prin „continua instruire“ (v. „Unirea“ an. crt. nr. 108). Și dacă după încercarea de acum dorința nu vi-s'ar realiza, nu deserați,

FOIȚA.

Părăsit.

Codrule, voinicule,
Unde ți-e veșmântul?...
Crengi uscate, crengi uscate
Jalnic bate vântul.

Codrule, de ce s'au stins
Cântecele tale?...
Numai trunza sub picioare
Fășe cu jale.

Și doi tineri la izvor
Nu mai vin cu dorul?
Dorul... dorul... stâns e dorul,
Părăsit izvorul...

Aurel Graur.

Sfânta casă din Loreto.

(Continuare).

Dar în desișul pădurei de lauri, unde se așezase sfânta casă — erau tâlhari și hoți, ce despoiau pe credincioșii peregrini, cari duceau daruri la bisericuța Vergurei

Preacurate, și așa după 8 luni s'a întâmplat o nouă transportare, sau mutare la distanță de o milă, adevărat ingerii lui Dumnezeu au ridicat sfânta casă din acel loc, și au dus-o pe un munte din același ținut, peste care erau stăpâni doi frați din familia Antici, strămoși ai vestitului poet italian Iacob Leopardi. Aceștia văzând bogatele daruri ce le aduceau credincioșii creștini, în același locaș sfânt al Preacuratei Vergure, au ajuns la neînțelegeri între dânsii, vrând fiecare să fie alui toate darurile, ce le aduceau credincioșii; de aceea după vre-o 4 luni s'a făcut cea din urmă strămutare a sfintei căsi într-o stradă publică, ridicându-se casa de sine și așezându-se în locul unde stă și azi pe dealul fermecător din Loreto de azi, unde sfânta casă era asigurată, stând sub scutul legilor civile și bisericesti.

Acuma din nou fu aleasă o comisiune de 16 oameni serioși și cu trecere, cari primadată aveau să meargă la Tersatto și de acolo la Nazaret, spre a statori aceștia pe deplin. În Tersatto mărturisii întreg poporul, că sfânta casă în aceeași noapte a dispărut de acolo, în care a fost văzută în Recanati, mergând apoi în Nazaret află comisiunea, că raportul comisiunii de mai înainte e pe deplin adevărat, și toate acestea comisiunea de acum le-a cuprins într'un act public format, subscris de toți, pentru ca urmașii să aibă o ga-

ranță, chezașie și document nerăsturnabil despre adevărătatea sfintei căsi.

Strămutarea repetită de 4 ori a acelei sfinte căsi în decurs de câțiva ani, era foarte potrivită pentru a dovedi tot mai bine această minune ne mai auzită, ca așa locuitorii din provincia *Piceno* fiind de trei ori martori oculari a schimbării de loc a sfintei căsi în timp de un an, să n'aibă nici cea mai mică îndoială, despre aceea, că într'adevăr aceasta este casa de Dumnezeu mutată din Nazaret prin sfinții săi ingeri.

Vestea despre prezența sfintei case în Loreto se lăți repede în întreagă lumea creștină, și valul expedițiilor de peregrini, care în restimp de sute de ani se vărsă asupra Palestinei își schimbă cursul său îndată, îndreptându-se spre Loreto. — Sutele de mii de peregrini, cari de atunci în tot anul călătoresc la Loreto — au experiențat de mai multe ori puterea mare a mijlocului Preacuratei Vergure către tronul Fiului și Dumnezeului său. Mii și mii de daruri a împărțit Preasfânta Fecioară din acel loc sfânt, pe seama evlavioșilor peregrini, cari de puetutindenea aleargă, ca să o preamărească și să ceară daruri dela Dânsa. La acest loc se potrivesc foarte bine profeticele cuvinte rostite de însași Preacurata Vergură: *Că iacă de acum mă vor fericii toate neamurile.* Luca c. I. v. 48.

ei vă așterneți pe lucru, faceți examene su-pletorii de teologie sistematică, să deveniți egali cu noi în calificare și așa și la congrua. prin ce veți profita materialicește, intelectualicește și veți elimina din siml Bisericii pe preoții fără calificare sistematică. Pentru aceasta veți fi vrednici de recunoștința, de stima și de admirația tuturor.

Cu bunavoință frățască:

Un preot sistematic.

Di deputat dr. Șt. C. Pop între alegătorii săi. Duminică în 31 Dec. n. își va ținea di deputat dr. Șt. C. Pop, darea de seamă în casa națională din Siria, care va fi împreună cu o adunare populară, la care vor participa pe lângă fruntașii din Arad mai mulți membri ai comitetului nostru național din depărtări. Inceputul adunării la 2 ore după amiază.

O statistică interesantă. Ziarele maghiare publică următoarea statistică:

„Dintre alegerile generale săvârșite în luna Iunie a anului trecut au fost atacate prin petiții la Curie 58 mandate. Dintre cele 58 petițiuni s'au retras în decursul desbaterilor 19, în urma cărora Curia a sistat continuarea procedurii. Din cele 39 petiții neretrase Curia a respins până astăzi 35 petiții, condamnăm pe petenți la suportarea cheltuielilor. Mai sunt pendente 4 petițiuni și anume în contra deputaților Rudnay Alajos (Privigye), Hóidó Lajos (Kunfelegyháza), Farkas Pál (Orăștie) și Szász Pál (Ighiu).”

E interesantă de tot!

Cătră cetitorii noștri. Bătrâna Gazeta dela Brașov serie următoarele:

Incepând cu numărul de azi „Gazeta Transilvaniei” apare în estenziune mai mare.

Noua societate, în a cărei proprietate a trecut cel mai vechiu organ politic al nostru, condusă fiind deoparte de dorința de-a da cetitorilor Gazetei un ziar tot mai bogat și mai bine redigat, de altă parte ținând cont de recerintele și progresele ziaristicii moderne, a făcut acest pas însemnat în speranța că publicul cetitor românesc, care pe zi ce merge se înmulțește, va ști să aprecieze aceste nizuințe ale noastre, împreunate cu multe jertfe materiale.

În scopul acesta a angajat un grup de colaboratori apreciați, cari zilnic vor ilustra cu lucrările lor coloanele noastre, contribuind la ridicarea continuă a nivelului ziarului.

Și cu toate jertfele, ce le aducem pentru aceste îmbunătățiri importante, noii proprietari n'au ureat abonamentul ziarului, tocmai având în vedere faptul de-a oferi cetitorilor noștri pentru un abonament relativ mic un ziar mai mare și mai variat în conținut.

În speranța, că marele public românesc și cu deosebire vechii noștri abonați și cetitori vor ținea cont de jertfele și îmbunătățirile aduse din partea noastră, îi invităm cu toată dragostea să ne ofere sprijinul material necesar și pe viitor, căutând să câștige ziarului nostru un cerc tot mai larg de cetitori și abonați.

Incepând cu săptămâna viitoare nu va mai apărea numărul popular, ieșind „Gazeta Transilvaniei” regulat de 6 ori la săptămână în formatul de față. Abonaților numărului popular li-se va trimite până la sfârșitul anului crt. numărul din ziarul, care apare Joi seara.

Redacția și administrația
Gazetei Transilvaniei.

Episcopul Cardinal din Ancona, Petru Barbo — lovit de ciumă, ce seceră vicțile multor oameni din Ancona — a lăsat să fie dus la biserica din Loreto, unde căzu în genunchi și se rugă lui Dumnezeu și Preacuratei Vergure Maria. În răstimpul rugăciunii a fost cuprins de un somn plăcut, din care s'a trezit deplin vindecat și sănătos, și în urechile lui răsună înștiințarea ce i-o făcuse Maica Domnului în vedenie, că el are să fie ales Patriarh la Roma, cum de fapt s'a și întâmplat la anul 1464, luându-și numele de Paul al II-lea. Dânsul în semn de mulțumire pentru vindecare, a dat poruncă să se ridice peste sfânta casă o biserică mai măreață și mai bogată, carea s'a terminat apoi sub Papa Iuliu II-lea și s'a împodobit cu minunate lucrări de artă prin cheltuielile papilor Leon al X-lea și Clemente al VII-lea.

În anul 1530, cam cu vre-o 200 de ani după minunata strămutare a sfintei căsi papa Clemente al VII-lea trimise de nou pe trei inși din sfinții săi la Palestina, pentru o nouă constatare, aceștia la întoarcere întăriră raporturile de mai înainte. Ei aduseră cu dânsii și pietri din Nazaret, cari erau tot de acelaș fel, ca și acelea, din cari a fost clădită sfânta casă, de cari pietri în tot ținutul dela Recanati și Loreto nu se află. În cursul timpului s'au mai trimis nouă comisiuni, prin cari din nou

a fost întărită tot mai tare adevărata transportării sfintei căsi.

Papa Sixt al V-lea a lăsat să se graveze pe frontispiciul bisericii, în care se află casa sfântă — următoarea inscripție: *Deiparae Domus, in qua Verbum Caro factum est, adecă: Casa Născătoarei de Dumnezeu, în care Cuvântul Trup s'a făcut.* După aceste iubite cetitorule, poți fi cu toată încrederea în istorisirea și descrierea acestei căsi vrednice de văzut și de cercetat.

3. Călătoria la Loreto.

Impresiuni.

Drumul cătră sfânta casă din Loreto, pe care l'au făcut milioane de peregrini evlavioși, îți umple sufletul spontan de o evlavie mare. Mergând la Loreto parecă din înălțimea Cerului simțesti o adiere și binecuvântare supranaturală... Dela stațiunea căii ferate, cam o jumătate de oră e de suit pe înălțimea, unde zace orașul fermecător, care oferă ochilor o panoramă admirabilă. Cătră răsărit de aici, la depărtare de o oră, strălucesc valurile mării Adriatice, cătră meazăzi se ridică pe o colină Recanati, suind dealul spre Loreto, vezi smochini verzi și frăgari, iar în văile întinse se acată din arbore în arbore vița de vie, cătră miez de noapte se află colina, pe vârful căreia e zidit castelul Castel-

Corespondințe.

Din tractul Iernotului.

În 21 Decembrie a. c. s'a ținut sinodul de toamnă al tractului Iernot, la care cu excepțiunea alor 3 frați preoți, ceilalți toți au luat parte. — La 8 ore a. m. s'a ținut serviciul divin în biserica parohială din Iernot, după care mărturisindu-ne cu toții ne-am dus la școală, unde s'a ținut sinodul. — P. O. D. protopop Papiu cu o vorbire frumoasă deschide sinodul, care e al 3-lea sinod de toamnă presidat de Dsa; amintește, că în decursul alor cei 3 ani, de când bunul Dumnezeu și voința mai marilor Pa adus în mijlocul nostru, sau făcut unele îmbunătățiri, în ce privește starea edificiilor bisericesti din trecut. — Toate acestea îmbunătățiri avem să le mulțămim — zice di protopop — deoparte poporului nostru, care în unele parohii a jertfit așa zicând peste putință, iar de altă parte preoților, cari cu tot focul iubirei lor de adevărați pastori sau luptat mult în privința aceasta, cu deosebire în ce privește edificiile școlare. — După vorbirea de deschidere sau început desbaterea punctelor din programul sinodului, făcându-se toate cu demnitatea cuvenită până la finea sinodului.

Nu vreau să mă ocup mai pe larg de chestiunile desbătute în sinod, ci rămânând la vorbirea de deschidere a P. O. D. Protopop, cu permisiunea P. On. Redacțiunii vreau să remarc unele lucruri de mare importanță în ce privește edificiile bisericesti.

În tractul Iernotului înainte cu 3 ani, nu a fost în întreg tractul nici o școală corăspunzătoare și numai 2 biserici de piatră. Dacă însă vom cerceta tractul Iernotului acuma, vom vedea, că într'adevăr s'au făcut

fidardo, aici s'a întâmplat aceea luptă sângeroasă din 18 Septembrie 1860, în care o trupă curajoasă din armata papală, suprimată de puterea mare a Piemontezilor, muri moarte eroică pentru Papa și pentru biserică.

Trei uși conduc în biserica măreață, de forma unei Cruci latine cu trei năi, zidită într'un stil de mai târziu gotic, și nici nu e instruat de mai înainte, când pășește înaintea casei sfinte, nici nu-și poate închipui, să el se află înaintea căsuleței sărace din Nazaret, căci ochiul omenesc intrând în biserica măreață, a cărei năi laterale conțin 19 capele, parte feștite, parte pictate, împodobite toate cu stucatură artistică, și văzând toate chipurile altarelor din mozaic, văzând cupola maiestatică — cu boltitura ei și a întregii năi principale pictate cu frescouri pompoase — e fermecat numai de frumseța nespūsă a operei artistice și nici nu-i trece prin minte, că sub cupola maiestatică se află sfânta casă, cu interiorul ei sărac și simplu, ceea ce ne prezintă un contrast învederat față de splendoarea externă costisitoare a basilicei și față de externul sfintei case de sub cupolă.

Intrând în sfânta casă și-se oferă o priveliște pătrunzătoare, când vezi credincioșii sărutând păreții, ca să-și arete adâncă venerațiune și onoare față de sfânta casă. Mulți sărută chiar și pământul, se

mari îmbunătățiri, așa încât citez a afirma, că poporul nostru în restimp de 30—40 ani nu a contribuit atâta în tractul acesta, cât a contribuit în acești 3 ani din urmă. — S'au edificat cu totul 9 școli nouă, anume în Iernot, Bord, Șeulia, Subpădure, Lăscud, Cerghizel, Chirileu, Vidraseu și Cucerdeea română, s'a adaptat școala din Șomostelnic; — Toate acestea școli, după informațiunile câștigate, au costat o sumă de 59.300 coroane. S'au edificat 3 biserici de piatră, în Lăscud, Șeulia română și Cucerdeea română, toate au costat o sumă de 42.100 cor. S'au zidit casă parohială în Șeulia română, Bord și Crghidul mare, costând o sumă de 7.200 cor. Cu totul socotite dau o sumă de 108.600 cor. din care sumă știu cu toată siguranța, că 2/3 parte adică: 72.400 cor. au fost repartițiune, iar 1/3, adică 36.200 au fost daruri din fondul cultural ori din alte părți. Prin urmare cu 72.400 cor. au contribuit comunele mai sus pomenite pentru adaptarea edificiilor bisericesti din tractul Iernotului. În suma aceasta nu am socotit, cărăușile cu carul a materialului de zidire în fiecare parohie, iar în multe parohii și zilele cu palma, cari dacă le-am socoti ne-ar eși o sumă foarte însămnată. De remarcat e cu deosebire parohia: Șeulia română, care a făcut în acești 3 ani din urmă: biserică, școală și căsi parohiale cu o sumă de circa 23.000 cor. care sumă afară de 1000 cor. din fondul cultural toată a fost repartițiune, s'a făcut o repartițiune de 800% așa că omul cu starea cea mai bună din comună, având dare de stat 80 cor. a plătit o repartițiune de 640 cor. La vederea unei astfel de jertfe, știind sărăcia poporului nostru, trebuie să ne salte inima de bucurie și să exclamăm: Fericit e preotul cu o astfel de turmă, și fericită e turma, care are un astfel de preot, care știe și poate să-și în-

suflească poporul său la o astfel de jertfă.

Acestea am voit să le relevez, în legătură cu vorbirea de deschidere a P. On. D. Protopop Papiu. Țin însă să amintesc și aceea, că inițiatorul și spriginitorul cu cuvântul și cu fapta a acestor frumoasă progresări în tractul Iernotului, este capul tractului, pe care bunul Dumnezeu să-l țină mulți ani în mijlocul nostru, ca să mai putem auzi glasul său înțelept, și chemător la munca de mântuire a sufletelor.

Un preot.

Reviste.

Starea sănătății Majestății Sale. Din Viena se anunță: Știrile publicate de o parte a presei despre starea sănătății M. Sale sunt neîntemeiate. Este adevărat că Maj. Sa suferă de un catar de laringe, provenit din răceală, dar altminteri se simte întru toate bine.

Cu atât mai puțin întemiate sunt știrile că în palatul din Schönbrunn ar fi avut loc un consiliu de medici. Maj. Sa se simte atât de sănătos încât întru nimic nu și-a întrerupt ocupațiile zilnice.

*

Războiul italo-turc. Știrile ce sosesc de pe câmpul de luptă nu prezintă situația schimbată. Tunurile au încetat de-a mai bubui, dar în schimb Poarta ar fi aplicată a ceda

Egiptului golful Solum, pe lângă următoarele condițiuni. 1. Neutralitatea binevoitoare a Angliei la granița egipteană. 2. Anglia să împedecă ori-ce acțiune a flotei italiene în Arhipelag. 3. Anglia să oferească menținerea păcii în Balcani.

Poarta e în firma credință că ele v'or fi primite din partea Egiptului și astfel războiul v'a fi purtat cu mai multă forță, iar Italia v'a fi silită să primească condițiunile păcii.

Ziarul „Giornale d'Italia“ din Roma, cu privire la cedarea aceasta scrie următoarele:

„Turcia poate ceda și dărui ce vrea; e o chestie care o privește pe dânsa. Altfel stau însă lucrurile cu primitorul darului, care nu trebuie să uite, că el se află în fața Italiei.

Italia a declarat suveranitatea sa peste întreaga Tripolitania și Cirenaica, deci și peste golful Solum.

Depeșa echivocă a Agenției Reuter mai reclamă încă o lămurire asupra caracterului darului în chestie. În tot cazul e bine să se aștepte ce va spune reprezentantul Italiei în Cairo.

Noi sperăm că Egiptul își va îndeplini cu conștiințiozitate datoria sa de neutralitate“.

Se așteaptă decisiunea Angliei.

*

Revoluția din China. Se credea până acum, că tratativele de pace dintre guvern și revoluționari vor avea o norocoasă deslegare, dar pacea visată e departe. Ambele partide țin morțiș la principiile lor, căci de isbânda lor se crede a fi legată bunăstarea publică. Numai prin cedarea reciprocă se va putea restitui pacea.

Noutăți.

Moștenitorul de tron în Elveția. Primum știrea că arhiducele moștenitor Franz Ferdinand, în urma sfatului medicilor săi v'a petrece la St. Moritz în Elveția, fiind puțin suferind. Din cauza aceasta moștenitorul nici nu va lua parte la serbările oficiale. Familia sa îl va însoți la St. Moritz.

roagă cu brațele întinse și udă cu lacrimi sfântul loc.

Ori care credincios — pătruns de sfințenia acestui loc — trebuie să fie aproape extaziat și răpit puternic în sferile cerești, când cugetă, că între acești pereți sfinți Preacurata Vergură Maria atât de des petrecea în rugăciuni, că aici a salutat-o Ingerul Domnului, la a cărui veste s'a împlinit taina Intrupării Fiului lui Dumnezeu, aici a petrecut și a lucrat dumnezeescul Fiu a lui Dumnezeu, ajutând în lucrurile sale mășterului de lemn, sfântului Iosif... Cât de plăcut și pătrunzător răsună în acest loc tainic rugăciunile „Tatăl nostru“ și „Născătoare de Dumnezeu“, ce minunat lucru este a petrece în rugăciuni în acest sfânt loc!!! Acolo învață omul a trăi în sfințenie și în dreptate ca și Preasfânta Maria, și de a preamări și onora pe prototipul tuturor desăvârșirilor și viutuților, pe Sfântul Sfinților!!! Ce fericire și clipe

neuitate au fost acelea pentru mine, nevrednicul serv al Domnului — nu se poate tălmăci din deajuns — Cu atâta evlavie doară nu m'am rugat nici când...

(va urma)

Epigrame.

Unui poet pesimist.

Cânti, că ți-ai pierdut credința,
Blânda vieții călăuză:
O știam de mai nainte
Decând divorțași de muză.

Unui cetitor...

Zici, că printre epigrame-mi
Sunt și dure și-ordinare...
Cred, că ochiu-ți de găină
L-am călcat și-acum te doare.

Dr. V. Bârlea.

NEUMANN N.

furnisor al curții și camerei ces. reg. .
în KOLOZSVAR, Mátyáskirálytér 14.

Mare asortiment în veșminte bărbătești, de copii și fetițe!

(72) 41—?

Prețurent ilustrat gratis și franco.

Prelegeri populare. Despărțământul „Tășnad“ al Astrei în anul viitor 1912 va ține 10 prelegeri populare în șirul următor;

1. Supurul de sus „Despre beaură și sănătate“ de Ioan Fărcașiu preot în Sâncraiu. În 23 Ian. 1912. Delegat Vasile Pop protopop în Unimăt.

2. Sărvad „Despre măestrii“ de Ioan Toduțiu inv. în Seuca. La 23 Ian. 1912. Delegat Vasile Hoblea preot în Cig.

3. Santău „Asigurarea vitelor“ de Teodor Mureșanu inv. în Blaja. La 23 Ian. 1912. Delegat George Fülepp preot în Căuaș.

4. Cig „Tirănia alcoolismului“ de Ioan Fărcașiu. La 30 Ian. 1912. Delegat Dr. Coriolan Șteer adv. și George Fülepp proprietar în Santău.

5. Sudurău „Despre folosul învățării“ de Ioan Toduțiu. La 30 Ian. 1912. Delegat Vasile Mureșanu preot în Seuca.

6. Hotoan „Sănătatea economului și a familiei lui“ de Ioan Fărcașiu. La 14 Faur. 1912. Delegat Demetriu Coroian protopop și Ioan Fülepp proprietar în Santău.

7. Căuaș „Asigurarea vitelor“ de Teodor Mureșanu. La 6 Faur 1912. Delegat Vasile Pățaș și I. Cosmuța.

8. Cehalul român „Prăsirea vitelor cornute“ de Ioan Fărcașiu. La 6 Faur 1912. Delegat Vasile Mureșianu.

9. Unimăt „Despre creșterea morală“ de Iosif Varhanyovsky. La 25 Ian. 1912. Delegat Vasile Pățaș.

10. Chișfalău „Asigurarea vitelor“ de Teodor Mureșanu. La 14 Faur 1912. Delegat Dr. Alexandru Aciu.

Știre literară Numărul de Crăciun al „Cosinzenii“, revistă literară ilustrată, ce apare în Orăștie (Szászváros), se trimite ca număr de probă, gratuit tuturor, cari o cer până în 30 Decembrie n.

Convocare. În urma delegațiunii primite dela comitet, convocăm prin aceasta adunarea generală a „Fondului pentru înființarea unei școli române de fete în Cluj“, pe ziua de 30 Decembrie n. 1911 la orele 4 d. a. în sala școlii rom. gr. cat. de fete din Cluj, cu următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul casarului. 4. Alegerea unei comisii pentru verificarea procesului verbal, cenzurarea socotelilor și înscrierea membrilor noi. 5. Alegerea președintelui și eventual întregirea comitetului. 6. Eventuale propuneri ce se vor fi înaintat cu 3 zile înainte, subscrisului substituit de președinte. 7. Închiderea adunării. — Cluj la 20 Dec. n. 1911. — *Ioan Icaicu* substituit de președinte. *Andrei Pora* secretar.

Di Tzigara-Samurcaș la Lugoj. Cetim în „Drapelul“: D. Tzigara Samurcaș, profesor la universitatea din București și directorul muzeului național de acolo, va ține în Lugoj o conferință: „Din domeniul artei românești“. Prelegerea, care va fi însoțită de proiecțiuni cu scheopticonul, se va referi mai ales la arta arhitectonică, așa dar la minunatele biserică românești. Fiind la noi, românii de azi, d. Tzigara Samurcaș cea dintâi autoritate în chestii de artă românească, vom fi fericiți să-l ascultăm.

Descoperire arheologică în Tripolis. Pe câmpul de luptă de lângă Ainzara s'a descoperit la marginea deșertului un mic templu de pe vremurile de mărire romană, iar printre ruinele zidurilor o mare cantitate de monede din timpul lui Septimius Severus.

Petrecore. Despărțământul Reghinul-Săsesc (XXVI.) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, invită la „Serata musicală-teatrală“ ce-o va aranja în 9 Ianuar st. n. seara la 7/8 ore în sala cea mare a hotelului orășenesc. După producțiune joc. Venitul curat e destinat despărțământului Asociațiunii. *Programa:* 1. Conferință: va ține-o Dr. Ioan Harșia avocat. 2. Solo de pian: „Intre brazi“ — fantazie națională de Gh. A. Dinicu — executată de dsoara Alexandrina Coușan. 3. a) I. Vidu: „Taci bărbate“ cor mixt. b) Musicescu: „Stâncuța“ cor mixt. — condus de inv. A. Moldovan. 4. Doine populare cântate de domnii D. Cofariu și V. Mare. 5. Curiozitate femeiască.

Cursuri pentru analfabeți. (Circulară către toate direcțiunile despărțământelor). *Domnule Director!* Vremile în cari trăim ne impun o apropiere sinceră de popor, cu gândul curat de a-l smulge cât mai curând din întunecul neștiinței și a-l ridica în rândul neamurilor culte, conștie de menirea lor în lume. Viitorul poporului nostru numai atunci va fi asigurat, când el va fi stăpân pe o puternică cultură națională, care îi va putea înlesni lupta pentru viață, alături de celelalte popoare. Și se știe că condiția primă a oricărei culturi e cunoștința de carte, fără de care astăzi un popor nu-și mai poate îndruma soarta pe cărări mai bune. Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinței de carte. Cu durere trebuie să o spunem că dintre toate neamurile țării noastre numai Rutenii ne întrec în analfabeți, toate celelalte sunt înaintea noastră. Credem că a sosit timpul, când toți cărturarii trebuie să ne așternem pe muncă serioasă pentru a mântui poporul nostru de această rușine a neștiinței, de această robie a întunecului, căci întârzierea culturală a țărânimii e o primejdie mare pentru însăși existența națională a poporului nostru.

În anii din urmă în cadrele „Asociațiunii“ s'au ținut mai multe cursuri de analfabeți, cari, ca început, au dat rezultate destul de multămitoare. Dar greutățile începutului au făcut pe mulți cărturari să renunțe la continuarea acestor cursuri pornite cu multă insuficiență, așa că în iarna trecută, după informațiile ce le avem, s'au instruit analfabeți abia în 23 de comune, din cele peste 3000 câte avem.

„Asociațiunea“ își ține, deci, de datorie a îndemna din nou toate despărțământele sale să reieze aranjarea cursurilor de analfabeți în cursul acestei ierni și să stăruie pe lângă domnii preoți și învățători dela sate să nu se sperie de greutățile ce le întâmpină chiar și din partea sătenilor, ci să le țină la început cu ascultători puțini, pe cari să-și dea silința a-i învăța bine scrisul și cetitul, ca să fie pildă vie pentru ceilalți săteni îndărătnici și nepricepuți.

Un mijloc foarte bun pentru a trezi între țărâni neștiutori de carte interesul față de scris și cetit sunt șezătorile culturale, cari se pot aranja Dumineca și în sărbători. La aceste șezători, pe lângă lectura din autorii noștri mai de seamă făcută de către domnii preoți, învățători sau alți cărturari, să citească și câte un țaran mai priceput, iar tineretul să declame și să cânte diferite poezii și cântări.

Cu ocazia acestor șezători, cărturarii să explice țărânilor rostul Asociațiunii, să-i îndemne să se înscrie membrii ajutători, arătându-le broșurile ce le primesc în schimbul taxei de 2 cor. și cetindu-le părți din aceste broșuri. Tot la aceste șezători să se stăruie și pentru înființarea agenturilor Asociațiunii.

Pe lângă aceste șezători, domnii învățători să facă în fiecare Duminecă deprinderi de scris și cetit cu tineretul ieșit de curând din școală. La aceste deprinderi să fie admisi și analfabeții, pentru a-le trezi dragostea față de carte.

Pentru a răsplăti întrucâtva munca săvârșită, comitetul central a decis să împartă 10 premii de câte 50 cor. Intre acei preoți și învățători, cari până la 1 Maiu 1912 vor dovedi prin direcțiunile despărțământelor, că au instruit în scris și cetit mai mulți analfabeți în cursul iernii 1911/12. Pe lângă aceste premii, despărțământele de sigur vor mai împărți și altele, fie din averea lor fie din donațiunile băncilor și particularilor.

Comitetul central al Asociațiunii pentru a înlesni ținerea acestor cursuri a decis să pună la dispoziția despărțământelor abecedarul pentru analfabeți lucrat de I. Bota. Despărțământele, cari aranjează cursuri pentru analfabeți, sunt invitate deci să înainteze comitetului central o cerere, arătând de câte exemplare din Abecedar au lipsă. Despărțământele vor înainte această cerere numai după ce vor fi primit rapoarte dela preoții și învățătorii din comunele de pe teritoriul lor, câți ascultători sunt în fiecare curs. Trebuie deci să aibă grijă ca abecedarele să nu se risipească fără nici un folos.

Atragem atențiunea tuturor directorilor de despărțăminte, a preoților și învățătorilor că cursurile de analfabeți nu pot fi oprite de organele administrative ale statului, fiindcă conform statutelor, Asociațiunea e îndreptățită a aranja asemenea cursuri, cari întesc promovarea culturii noastre.

Facem deci încă odată un apel calduros către toți directorii despărțământelor Asociațiunii și către toți cărturarii noștri să țină în cursul acestei ierni cursuri cu analfabeții, căci numai cu ajutorul acestora putem înlesni pătrunderea culturii în masele largi ale poporului nostru. Sibiu, 10 Decembrie 1911. *Andrei Barseanu*, președinte. *Oct. C. Tăslăuanu* secretar.

Impotriva băncilor românești. Din Cluj se scrie: Consiliul comunal al orașului nostru discutând chestia importantă la cari bănci să se depună banii orașului — a exclus din șirul acestor bănci banca românească „Economul“. Nu pentru că n'ar fi un institut financiar solid — ci fiindcă e bancă românească.

AVIZ. LA ADMINISTRAȚIA CENTRALĂ CAPITULARĂ din BLAJ (Balázsfalva) se află de vânzare viță altuită de cl. I. din următoarele specialități: Rizling Italian, Fetească albă, Muscat Ottonel, Albă de miere (Mézés fehér), Chasselas blanc și Chasselas rouge.

Partea Literară.

In aşteptarea mântuitorului.

Din „Meditații asupra evangeliilor“ de Ott. Prohászka.

VI.

Diminetile acestea din Noemvrie și Decembrie, cari așa greu se desfac din negură și întunec, se potrivesc bine cu timpul de aşteptare a Mântuitorului; ele trezesc și dorul sufletului. Aceasta trezire târzie e și un început. Timpul acesta aproape concade cu începutul anului bisericesc. Iar' că s'ar copia timpul tainic de întunec al veacurilor de dinainte de Hristos. Așadar aşteptarea, trezirea și luțeperea, sunt caracteristicile acestei vremi, pe care o pomenește și sfântul Pavel cu cuvintele: „noaptea a trecut, ziua s'a apropiat“; să ne trezim la o viață energetică și sfântă, care tinde spre Hristos.

1. *Așteptăm.* Pentru că vine Domnul, și fericit slujitorul, care aşteapă pe Domnul său. Viața este o continuă priveghere, un sfânt priveghiu îndelungat. E ca și noaptea de priveghiere a miresei din evanghelie, cari cu candelile aprinse aşteptau pe Mirele, ca și noaptea de priveghere din prezina marelui sărbători, când de fapt vom vedea pe Hristos. Ca și când am sta înaintea portalului unei catedrale gotice, ne aşteaptă apostolii, profetii, cheruvimii, dar poarta e încă încuiată și noi stăm sub curentul sgomotos al vieții. Așteptând fericita nădejde... aşteptăm și nădăduim, cu ochii ațintii spre poarta luminei de veci... Vino Mântuitorule. Isus!

2. *Ne pregătim.* Mai întâi ne pregătim pentru o sfântă sărbătoare plăcută; pentru Crăciun, sfânta sărbătoare a harurilor și a darurilor. Trecem printre doririle și nădej-dile timpului de aşteptare, pentru ca în acea evlavioasă seară, plină de luminări aprinse și de miresele bradului verde să primim pe micuțul Isus. Mai ales de trei lucruri vom avea deosebită grijă: să ne pocăim ca să ne limpezim sufletul; să ne reculegem, ca precum natura se retrage în sine însaș și se pregătește pentru o nouă primăvară, astfel și noi înșine, să vedem mai bine și să voim mai cu putere; să ne trezim dorința după o viață supranaturală: „ronțați ceriuri de sus...!“ Doamne Dumnezeu meu spre Tine mă deștept... nu-mi voi uita de tine!

3. Mai ales ne vom face însă iarăș începători. Isus ne îndeamnă zicând: începeți! Precum raza soarelui schinteiază prin ramurile înflorite în promoroacă și strălucește prin fereastra smălțuită cu flori de ghiață, deșteptându-ne ca și când ne-ar provoca, ca să începem a trăi, astfel ne cheamă și ne îndeamnă Hristos, soarele dreptății. Să începem deci de mulțori! E curioasă cererea aceasta, dar e foarte importantă. Începutul are o pornire și un avânt deosebit. Încă nu cunoaște desiluzia și obosala; are voie. Să ne gândim la începutul primăverii, cum dă lugeri noi stejarul și fagul secular. Cum se înmoaie și se umflă de sucuri. Dacă ar rămânea tare și uscat n'ar da lugeri noi, n'ar înverzi. Dumnezeu unge sufletele și le

umple de sucul vieții. Pentru aceea te-ai uns pe tine Domnul... cu untul de lemn al veseliei“. Mare problemă avem, și suntem numai la începutul începuturilor. După cum zice sfântul Pavel, ne străduim după cele ce sunt înaintea noastră.

Isbânda credinței.

După F. X. WETZEL. —

Era în toiu verii. Fire de aur se desprindeau din coama bătrânului Craiu al holții și așa de frumos se resțirau în largul vădudului. Un zefir molatic își mișca aripile mătasoase și-un freamăt domol au întiripat frunzele crângului de munte.

Pe îngusta potecă ce duce spre crâng un tinăr indelat își îndrepta pașii spre zarea de brădet. Din când în când se oprea, ca să simțese cu toată cădura sufletului său tineresc feeria naturii, apoi pornea din nou la drum, vesel ca mai înainte.

Fluera și nu-i păsa de nimeni, căci doar de aceea-i ziceau Victor. Și-a luat bacalaureatul cu distincție și apoi tatăl său l-a trimis în excursiune, ca să se mai distragă după obositoarea muncă a studiului.

După ce făcuse o cale bună să se opri sub umbra unui brad voinic și cât ce se puse jos, un somn isteț îl cuprinsă în brațele sale voluptoase.

Trase un puin de somn numai ca el, dar când voi să se scoale, o figură hădoasă să năpusti asupra lui și-l țintui locului.

— Să nu te miști, că îndată te sugrum! — răni tâlharul. — De-mi dai banii de voie bună, pe aici ți-e calea, de nu îndată-ți mânc zilele!

Victor se gândi puțin apoi zisă cu un ton așa de înduoșat, încât a lămurat și inima tâlharului:

— Te rog lasă-mă să mă cuget cinci minute.

— Nu-mi pasă! — răspuse tâlharul. — Eu cred că un domnișor ca tine are atâta minte în cap, că văzându-și viața pusă în joc, să nu glumească. Îți dau dară cinci minute.

Victor zăcea țintuit la pământ, cu ochii închiși, ca și cum s'ar fi gândit la galbinii cei de aur, pe care încurând avea să-i peardă, dar deodată se smulse din mâinile inimicului, cu atâta putere, încât furul rămase pe o clipă încrămenit și se încinse o strajnică luptă între ei pe moarte și viață. Hoțul era aproape biruit, dar concentrându-și toată puterea își ridică c'o rară dibăcie pumnul în înălțime și așa-l isbi pe bietul tinăr, încât îndată se prăbuși la pământ fără simțuri.

— Așa! Ți-am dat porția — murmură hoțul, răzând cu poftă. — Gândeai nemernicul că mă va îmbrăca, dar e vânjos hobe-riul, că de-abia am rășbit eu el.

Apoi se aplecă spre nefericita-i victimă și despoindu-l de tot ce avea sârmanul tinăr, o luă la drum. Dar în rostogolirea unei clipe în gând non fi trăzni prin minte, să se întoarne și să-și tragă victima în un tușiș, ca să nu-l vadă toată lumea, multă puțină, care trece prin locurile acelea primejdioase.

Îl luă în spate pe bietul tinăr, dar încă nu ajunsese la tușiș. Abia făcuse vre-o câțiva pași și aude la spatele său un glas de om ce-ți insuflă respect și privind înapoi zărește un preot bătrân, bătrân, cu părul și

barba ninse de iarna bătrâneții; avea o carte veche în mâinile noduroase și-un patrafir bătrân, poate mai vechin ca barba popii... Lângă el sta uimit un moș cu pletele lungi și albe ca argintul și ținea în dreapta-i slăbită de vreme o cădeloita afumată.

— Popo, vezi-ți de treabă — răni furul — că de nu și ție îndată-ți fac sfârșitul. Mai înțeles?!

— Nu merg nici un paș, până nu voi afla ce s'a întâmplat aici! — răspuse preotul în un ton liniștit și pronunțat.

— Nu mergi? — zise din nou hoțul — atunci stai că te-aștern eu și pe tine aici lângă domnișorul acesta!

— Acea nu vei face-o, căci eu am un apărător puternic, mai puternic decât tine!

— Ce apărător? Doar scândura aceea de băiân? De altcum ce mai toc eu la urechea surdului? Spune-mi, te cură-ți sau ba?!

— Nu!

— Dar să mori! Și zicând cuvintele aceste cu pumnii încleștați se năpusti asupra bătrânului preot, apostol al credinței.

Preotul sta nemișcat și ca la o șoaptă divină își trasă din buzunar un servet, unde se afla sft. Cuminecătura și ridicând-l în sus zise:

— Îndărăpt, nu te apropia!

— Hoțul rămâne încrămenit și cu ochi de foc privește spre preot.

— Ascunde-l... ascunde-l acela...! — strigă tâlharul.

— Uite... aici ți-e Domnul Dumnezeuul tău! În fața lui vrei să săvârșești o crimă ca aceasta?! — îl întrebă preotul și făcu un paș, spre el.

— Ascunde-l acela... acela!... — se ruga omul fărădelegii.

— Nu-l ascund! Întoarce-te!

— Nu se poate. E prea târziu.

— Părerea de rău nici-când nu e târzie. Spune-mi, tu l'ai omorât pe tinărul acesta!?

— E numai rănit.

— L'ai jăfuit?

— Da.

— Dă-i înapoi tot ce i-ai luat!

— Doar nu's nebun! Eu atunci din ce trăiesc?

— Îți câștig eu lucru; până atunci vei rămânea la mine.

— Nu ți-e frică de mine? Nu știi că eu te pot omori?

Nici prin gând nu-mi trece.

Pe-o clipă liniștea își lasă aripa sa tainică între aceste două ființe deosebite. Tâlharul privea mut înainte. Își mișca capul ca și când o durere i-ar mistui internul, apoi de-odată apucă traista de după cap, o aruncă la pământ, puse frumos lângă ea un ciaz frumos de aur și un portmoneu galbinu. Nu a mai zis nici măcar un cuvânt, fără plecă la drum.

Așteaptă! Unde mergi? — îl întrebă preotul.

— Nu știu, dar să nu mai fiu aici.

— Vino cu mine!

— Nu pot. Sum nemernic.

— Te vei îndrepta. Ascultă-mă: Eu voi merge la un bolnav, ca să-l pregătesc pentru calea vecinicii, tu însă până atunci te coborâ în vale, ea apă de-acolo și adu în ori pe tinărul acesta, care ți-a căzut jertfă.

— Crezi doar că eu mă voi duce?

— Da!

și atâta tărie, atâta convingere vibra în glasul preotului.

— Nu ți-e teamă că-l voi trimite și eu pe acesta pe calea vecinicii?

Nu! Tu nu vei putea face așa ceva, sau doar m'am înșelat în tine?

— Nu... nu te-ai înșelat părinte? Du-te numai liniștit la bolnav, căci pe când te vei reintoarce totul va fi în ordine.

Preotul făcu un semn pretinse fiului nenorocit al crângului și se îndreptă dimpreună cu crâșnicul spre bolnav, ca să mai câștige pentru împărăta cerească un suflet adânc sbuciumat.

*

Creștinii priveau cu mirare în suflet la preotul lor, care venia așa de vesel pe strada sătulețului sămănat în preajma unei vâlcele plângătoare. După el cu pașii mari venea o figură pocită, care ducea pe brațele-i de fier un tinăr rănit.

Sora preotului își da toată silința în îngrijir-a tinărului, vrea să-l vadă fericit. Victor în urma tratării serioase în curând își recăpătă puterea și vigoarea de mai înainte.

Nu știa cum să le mulțumească pentru atâta bunăvoință. A plecat apoi spre casă.

Hoțul s'a împretinit și el cu căsnicia vieții dela sate, cu scurgerea aceea lină și monotoană a vremii, câștigându-și prin munca cinstită a palmii pânea de toate zilele. Dar s'a și sfortat destul, căci s'a fost obicinuit cu jaful de mult. Il vedeau sătenii în fiecare zi urcând poteca spre bisericuță, unde necentenit se ruga la Acela, pe care în desișul crângului avuse norocirea de-al cunoaște... la Isus Hristos....

A. Nan.

Posta Administrației.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Velf* pe 1911 sem. 2-lea. *Lunca* (tr. Blaj) pe trimestrul ultim al an. 1911. *Tur* pe timpul din 1/1 1895 până în 1/5 1903. *Petrilaca română* pe 1911 sem. 2-lea. *Nagy-Szt.-Miklós* pe 1909 până în 1/12. *Monor* pe 1911. *Ciglean* până 1/3 1912. *Bandul de Câmpie* pe 1911 *Vasláb* pe 1911 întregire. *Ciunga* pe 1911 *Dr. P. F. Gherla* pe 1912. *Häfelgel* pe 1910 și 1911 *Săcalul de Câmpie* pe 1910 și 1911 *Cucerdeu rom.* pe 1909 și 1910 sem. I. *Vălioara* pe 1911 *Ganfalău* pe timpul din 1/11 1911 până 1/5 1912 *Bicaz* pe 1912 *Alămor* pe 1910 și 1911. În restanță mai sunt anii 1899, și următorii, până la 1909 inclusive. Binevoii a-i regula și aceștia.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

„Cultura Creștină” revista profesorilor de teologie din Blaj, Nrul 20, cu următorul sumar:

Dr. Alexandru Rusu: O dogmă nouă. — Dr. Ioan Bălan: Autorii cărților liturgice. (III). — Dr. Ioan Sâmpăleanu: Părți din oficiul defensorului matrimonial. — Virgil Pop: La unirea bisericilor. (V. Articol final). — Cronică: O primejdie nebăgată în seamă; Un nou motu proprio al Papei; Evanghelistarul; Noii cardinali americani; Litera ucide; —

Cărți și reviste: Un anunț literar; Lectura spirituală; Ștefan Miklóssy: »A szabadkőművesség önleplezése»; »Civiltà Cattolica». — Telefon.

*

„Luceafărul” nr. 24, 1911 cu următorul sumar bogat și variat: O. C. T. Reorganizarea revistei „Luceafărul”. I. U. Soricu. La răspântie (poesie.) C. Moldovan. Sonata patetică. Alice Călugăru. Tăcere (poesie). Maria Cunțan. Intârziate... (poesie). Ioan Grid. Prăpastia. Maria Cunțan. Mărturisire (poesie). V. S. Pagini streine: Maurice Maeterlinck. M. Maeterlinck: Interior, trad. de Vasile Stoica. Dări de seamă: Dr. I. M. Szegedi Gergely énekeskönyve XVI. századbeli román fordításban, de dr. Sztripszky Niador és dr. Alexics György. Cronică: O revistă, pe care o cetim rar. O observație în treacăt. Partidele politice din România și literatura. Dintr'un carnet de drum. Strigoii intelectuali. Cronică dramatică. Orchestra ministrului instrucției publice. Biblioteca scriitorilor dela noi. Suplimentul muzical. Notițe. Poșta Redacției. Bibliografie. Ilustrațiuni: Tablou viu dela serata „Reun. sod. rom. din Cluj”. Atelierul de țesături și cusături din Orăștie: Port de pădureancă. Porturi de pădurence din Giurgeu și Orăștie.

*

Román költőköl.

Forditottak: Bran Lőrincz és Révai Károly.

Mai în anii trecuți se plângea un ungur intruna din gazetele capitalei, că poezii noștrii sunt atât de indolenți față de literatura maghiară, încât mai bucurosi traduc din limba sanscrită (aluzie la Coșbuc!), decât din cea maghiară. Cu același drept ne puteam plânge și noi de indolența maghiarilor față de literatura noastră.

Luptele politice, ce le poartă aceste două popoare, le înstrăinează cu totul și pe terenul artelor. Lucrul acesta cu timpul începu să se schimbe. Poezii noștri, îndeosebi Goga și Iosif, încep a transplanta în limba română operele mai de preț din literatura maghiară. Maghiarii la rândul lor încă nu rămân datori: traduc și ei din poezii noștrii bucăți, cari la tot cazul numai cinstite ne fac înaintea compatrioților noștri. Și e bine așa. E bine să ne cunoaștem unii pe alții. Nesocotirea și desprețuirea împrumutată nu ne poate sluji drept titlu de mărire.

Iată de ce e bucuria noastră cât se poate de sinceră, când putem anunța apariția cărții, care poartă titlul: *Román költőköl.* Ea cuprinde traducerea în ungurește alor 63 de poezii, din cei mai renumiți poeți ai noștri, cum sunt Eminescu, Coșbuc, Goga, Dulfu, Matilda Cugler etc. și e datorită dlor Bran și Révai. Numele dlui Révai e mai demult cunoscut la noi. Dsa a tradus în ungurește cu ani înainte câteva poezii de ale lui Coșbuc. Avea însă să se lupte cu greutatea începutului. Greutățile acestea, cari se resimt în primele încercări ale dsale, în volumul de față dispar cu desăvârșire.

Din acest volum reiasă, că dsa își dăduse silința de a pătrunde cât se poate mai adânc în sufletul poetului român, precum și în particularitățile limbii românești, reușind astfel să redea în limba maghiară fidel ideile cuprinse în original și încă într'o formă foarte frumoasă. Celalalt traducător dl Laurențiu Bran, român fiind, are avantajul de a

cunoaște și mai bine limba din care traduce, limba sa maternă, poșezând pe de altă parte perfect limba maghiară, pe care o știe mănua cu atâta ușurință, încât uneori uși cu totul, că cetești o traducere numai și ai iluzia originalității. Aproape toate poeziile, ce umple cele 160 pagini ale volumului, sunt redacte în limba ușor curgătoare a lui Arany János. Ideile frumoase ale poezilor români sunt îmbrăcate într'o limbă neaoșe ungurească așa, încât cetindu-le în ungurește gusti din nou plăcerile sufletesti, cari te copleșiră atunci, când le ceteai în românește, în original.

Cartea se poate procura dela dl Ioan Gocan, învățător în *Láphegy* p. u. *Nagyszókonod* (Szatmár m.), precum și la librăria seminarială din Blaj. Prețul 2 cor.

*

Călindarul „Unirei”

de un cuprins bogat și variat. Partea literară și economică e peste 160 pagini tipar, având numeroase ilustrațiuni și vederi dela adunarea de astăvară dela Blaj. Pentru orientarea cetitorilor noștri schițăm aci cuprinsul părții literare și economice:

Serbările culturale dela Blaj: a) *Introducere*, preziua serbărilor, seara de cunoștință, Blajul iluminat.

b) *Ziua primă:* Sta liturgică, adunarea generală a Asociației — ședința primă, deschiderea expoziției; banchetul; conductul etnografic și petrecerea populară; concertul.

c) *Ziua a doua:* Acte de pietate; adunarea generală a fondului de teatru — ședința primă; ședința festivă a secțiilor Asociației; prânz festiv în onoarea oaspeților; ședința a doua a Asociației; Vlaicu; Mănăstirea Argeșului; bal.

d) *Ziua a treia:* Ședința a II-a fondului de teatru; prânzul mitropolitului Mihályi dat în onoarea artiștilor; ședința a treia a Asociației; alegerea prezidenților; teatru.

e) *Expoziția despărțământului Blaj:* Secția școlară; istorică-culturală; a industriei de casă; secția silvanală-agricolă; a industriei și comerțului și tipografia seminarială.

f) *Post festa.*

Apoi:

Din „*Divina Comedie*”: *Infernul*: traducere în versuri de George Coșbuc (pusă la dispoziția Unirii de ilustrul autor cu ocaziunea petrecerii dsale în Blaj. Notele la *Infern* le-a scris dl prof. seminarial Dr. Alexandru Nicolescu.)

Blajul, poezie de Rello.

Tata-Moș, de Alexandru Ciura. (Din volumul scriitorului, ce a apărut de curând).

Poporul, schiță de T.

Cel mai tinăr fondator. O pagină comemorativă scrisă de Al. Ciura, despre Vasile Zehan, un elev al dsale:

Poezii, de Oct. Goga și Cincinat Paulescu.

O poveste, de Carmen Sylva.

Cavalerii întunerecului, de A. Nan.

Impresii din văzduh, de Aurel Vlaicu.

Doze serbări culturale. (Desvălirea monumentului Eminescu la Galați și iubileul universității dela Iași).

Glume, snoave, povești etc.

Cum să ne apărăm de păduchii de frunză, de dl Ioan Pojan absolvent al școlii de pomologie și aplicat la domeniul metropolitan.

Partea economică: Călinarul stuparului, împărțit pe cele douăsprezece luni.

Sunt tot atâtea articole scrise de mâinile cele mai competente, cari fac acest bogat material interesant și atrăgător.

Atragem de cu vreme atențiunea cetitorilor asupra Călinarului Unirei, care va fi un decor pentru casa românească. Căci așa o carte actuală cu atâtea pagini vrednice de păstrat pentru posteritate e o raritate.

Se poate comanda la *Librăria Seminarială* în Balázsfalva—Blaj și costă:

70 fl. + 10 fl. porto.

*

Verbe auxiliare: sunt, am, voi, de *dr. Octavian Prie* profesor gimnazial în Blaj. Se poate comanda la librăria seminarială din Balázsfalva—Blaj. Prețul 60 fl. + 5 fl. porto.

*

Dr. IZIDOR MARCU:
Teologia pastorală volum I.
Didactică pastorală f. 8° 408
pag. 4 cor. Vol. II. Liturgica
f. 8° 586 pag. 5'40 cor. Sunt
indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj* cu prețul 9'50 cor.

*

Icoane din luptele Bisericii de I. Roșiu, format 16° mare pe 466 pag. Broșare elegantă. — 7 colori. — Prețul 3 coroane; pentru România 3 lei 50 bani. *Întreg venitul e destinat pentru „Mausoleul Bunea“.* Profesorul universitar de ist. his. dela facultatea teol. din Budapesta a numit traducerea ungurească a „Icoanelor“: „Lucrare actuală și de mare diligență... plină de cugetări cari de cari mai frumoase... apologie animată... sel. sel.“

Considerând și scopul pentru care s'a oferit, ar face frumoasa misiune totți cei ce ar desvâli-o în cercuri cât mai largi. După 25 exemplare — unul gratuit. — Se poate procura dela *Librăria Arhidiecezană* (Blaj).

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

MOBILE

Dormitoare, prânzere, chilii de domni, saloane, aranjare completă de hotele, cafenele și castele, mobile de fier și de aramă, tapete, perdele, policandre și pianuri se spedează ori unde

cu bani gata sau în condițiuni de plată foarte favorabile.

Un mare și pompos album de mobile I cor. La aranjări complete se trimite agent cu modele, ori unde, fără a se socoti spese pentru asta

Modern Lakberendezési vállalat
Budapest, IV., Gerlóczi-utca 7. sz.
188) 22-104 (Központi városháza mellett).

Nr 177—1911

(105) 3-3

Edict.

Dupăce Alexandru Vas rom. cat. din Murăș-Uioara de 14 ani și-a părăsit soția sa legiuită Leontina, născută Șierb gr. cat. din Murăș-Uioara, de prezent locuitoare în Budapesta, și până în prezent nu i-s'a aflat locuința, prin aceasta este provocat sus numitul, ca în timp de un an și o zi dela publicarea ultima a acestui edict, să se prezinte înaintea scrisului oficiu, pentru că la din contră procesul divorțial se va începe și pertracta și în absența lui.

Oficiul protopopesc gr. cat. al Murăș-Uioarei ca for matrimonial delegat de I-a instanță.

Murăș-Uioara 16 Decembrie st. n. 1911.

Emiliu Pop
protopop.

Carte de cetire maghiară pentru clasele: V. și VI. a școlii primare cu limba de propunere română, de Ioan F. Negruțiu și Petru Ungurean. Carte aprobată pentru școlile primare prin ordinul ministerial Nr. 5.9421—1910.

Români replantațivă viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ Altoi de vie! ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Viță americană cu și fără rădăcină, Ochiuri de altoit,
Viță europeană cu rădăcină

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt desvolțați la perfecțiune!

La cumpărari pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețcurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 7-?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

☛ **Asigurări pe viață** ☛

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termin fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. papurale pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.008.540.78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.834.801.12
Starea asigurarilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839.992—
Fonduri de intemeiere și de rezervă	„	11.020.266—
	„	2.428.317—

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(88 86-?)